

het heidendom en het Mohammedanisme. Zij zie toe, dat de ene zending niet verstorend ingrijpe in de arbeid der andere.

Art. 23. Bij de regeling der belastingen worde de rechtvaardigheid in die zin betracht, dat rekening worde gehouden met de draagkracht der verschillende kringen des volks, wat evenwel nimmer leiden mag tot een opzettelijke bevoordeling van de ene maatschappelijke kring ten koste van de andere.

Art. 24. Waar staatsbemoeïing onvermijdelijk is, worde zo min mogelijk van bezoldigde ambtenaren, zo veel mogelijk van een van overheidswege geregelde medewerking der ingezetenen gebruik gemaakt.

Art. 25. De overheid, geroepen door het instandhouden van leger en vloot, voor behoud onzer nationale zelfstandigheid te waken, zorge evenwel, dat de krijgslasten tot het noodzakelijke beperkt blijven en bevordere, ook in het leger, in de kazerne en op de vloot, mede door behartiging van de godsdienstige en zedelijke belangen van soldaat en schepeling, het leiden van een eerbaar en ordelijk leven.

Art. 26. In zake het buitenlands beleid, worde openbaarheid gegeven aan alles wat in dit opzicht door de Regering wordt verricht, voor zover dit daarvoor geschikt is en de openbaarheid toelaatbaar is zonder gevaar voor land en volk.

Geen verbintenissen, in welke vorm ook, welke zouden kunnen leiden tot financiële lasten voor de Staat of tot persoonlijke of geldelijke lasten voor de bevolking, worden aangegaan buiten overleg met de Staten-Generaal.

Krachtig worde bevorderd het streven naar de beslissing van geschillen tussen de volken langs de weg van internationale rechtspraak, arbitrage, of bemiddeling, in plaats van door wapengeweld.

Voor zover dit verenigbaar is met het landsbelang worde steun verleend aan iedere poging, om de rechtsidee in het volkenrechtelijk verkeer te sterken.

uit: Jaarboekje 1948 CHU
p. 27-44

Statuten,

vastgesteld in de Algemene Vergadering van 21 September 1917, gewijzigd in de Algemene Vergaderingen van 27 Mei 1920, 31 Maart 1921, 8 April 1926, 9 Maart 1927, 6 April 1934, 3 April 1935, 15 April 1936, 1 April 1937, 20 April 1938, 9 April 1947 en 31 Maart 1948.

I. Algemene Bepalingen.

Art. 1. De Christelijk-Historische Unie wordt gevormd door de Plaatselijke of Gemeentelijke Kiesverenigingen, die tot grondslag van samenwerking aanvaarden het Program van beginselen, vastgesteld in de vergadering van afgevaardigden, gehouden te Amsterdam op 9 Juli 1908.

Art. 2. De Unie stelt zich ten doel met alle geoorloofde middelen:

- a. de kennis van de Christelijk-Historische beginselen te verbreiden, en hunne ontwikkeling en toepassing te bevorderen in overeenstemming met de steeds wisselende toestanden;
- b. de samenwerking tussen de bij haar aangesloten kiesverenigingen te verzekeren;
- c. de verkiezing te bevorderen, in de vertegenwoordiging van land, gewest en gemeente, van personen, die instemmen met de beginselverklaringen der Unie en, als dragers der Christelijk-Historische beginselen, het vertrouwen der kiezers verdienen.

Art. 3. De Unie is samengesteld op de volgende wijze:

I. Zij, die instemming betuigen met de beginselen der Unie, en die gevestigd zijn in één zelfde gemeente, of in een stad of dorp of buurtschap (deel ener gemeente) of in een deel ener gemeente, dat een gemeentelijke kieskring vormt, verenigen zich tot een Gemeentelijke of een Plaatselijke Kiesvereniging.

II. Is in een gemeente slechts één Plaatselijke Kiesvereniging, zo is deze tevens de Gemeentelijke Kiesvereniging.

III. Zijn in een gemeente twee of meer Plaatselijke Kiesverenigingen, zo verbinden deze zich tot een Gemeentelijke Kiesvereniging. Een bestaande Gemeentelijke Kiesvereniging kan zich splitsen in Plaatselijke Kiesverenigingen. De bepalingen voor deze verbinding of splitsing en de regelen voor de samenwerking in de Gemeentelijke Kiesvereniging, worden dan bij afzonderlijk reglement vastgesteld.

IV. Personen, gevestigd in een deel van een gemeente, als bedoeld sub I, waar nog geen Plaatselijke Kiesvereniging is gevormd, kunnen door een Plaatselijke Kiesvereniging, binnen dezelfde gemeente, als lid worden aangenomen.

Personen, gevestigd in een gemeente, waar nog geen Kiesvereniging is gevormd, kunnen door een Gemeentelijke Kiesvereniging, gelegen binnen dezelfde Statenkring of Kamerkring, als lid worden aangenomen; zij nemen daar geen deel aan de stemmingen tot aanwijzing van kandidaten voor de Gemeenteraad.

V. In elke kieskring voor de verkiezing van leden der Provinciale Staten, welke kieskringen in deze Statuten worden aangeduid als Statenkringen, vormen de Plaatselijke of Gemeentelijke Kiesverenigingen tezamen een Statenkringvereniging.

Is in een Statenkring slechts één Plaatselijke Kiesvereniging of slechts één Gemeentelijke Kiesvereniging, zo is deze tevens de Statenkringvereniging.

VI. In elke Kieskring voor de verkiezing van leden der Tweede Kamer, welke Kieskringen in deze Statuten worden aangeduid als Kamerkringen, vormen de Plaatselijke of Gemeentelijke Kiesverenigingen tezamen een Kamerkringvereniging.

Is in een Kamerkring slechts één Plaatselijke Kiesvereniging of slechts één Gemeentelijke Kiesvereniging, zo is deze tevens de Kamerkringvereniging.

VII. Voor de verkiezing van de leden der Tweede Kamer kunnen de Kamerkringen worden verenigd tot Groepen. De Plaatselijke of Gemeentelijke Kiesvereniging in één groep vormen een Groepsvereniging.

VIII. Alle Plaatselijke of Gemeentelijke Kiesverenigingen vormen tezamen de Algemene Vergadering der Unie.

IX. Voor de stemmingen in de Statenkringvereniging, de Kamerkringvereniging, de Groepsvereniging en de Algemene Vergadering wijst elke Plaatselijke of Gemeentelijke Kiesvereniging één of meer stemhebbende leden en hun plaatsvervangers aan, naar verhouding van het aantal leden der Vereniging, die hun contributie hebben betaald.

Deze verhouding wordt bepaald als volgt :

bij een aantal leden, minder dan 21, één afgevaardigde.
" " " " van 21 tot 50, twee afgevaardigden
" " " " van 51 " 90, drie "
" " " " van 91 " 140, vier "
" " " " van 141 " 200, vijf "
" " " " van 201 " 270, zes "
" " " " van 271 " 350, zeven "
" " " " van 351 " 440, acht "
" " " " van 441 " 600, negen "
" " " " van meer dan 600, tien "

Een afgevaardigde kan, mits behoorlijk gemachtigd, ook voor andere afgevaardigden van kiesverenigingen uit dezelfde Kamerkring stemmen, met dien verstande, dat een persoon ten hoogste 4 stemmen mag uitbrengen.

X. Het Hoofdbestuur der Unie bestaat uit 27 leden. Van deze 27 worden 9 leden gekozen door de Algemene Vergadering. Voorts wijst elk der 18 Kamerkringverenigingen een harer bestuursleden aan als lid — en een ander harer bestuursleden als plaatsvervangend lid van het Hoofdbestuur. Bij ontstentenis van het aangewezen lid treedt het plaatsvervangend lid op.

De verkiezing ter Algemene Vergadering heeft plaats uit een kandidatenlijst, vermeldende de aanbevolenen door

het Hoofdbestuur en de namen der kandidaten, welke uiterlijk 14 dagen vóór de Algemene Vergadering door een Kiesvereniging bij het Hoofdbestuur zijn ingezonden.

Deze verkiezing geschiedt bij één vrije stemming, en, zo nodig, een herstemming tussen een dubbeltal. Om gekozen te zijn is vereist, bij de stemming, de volstrekte meerderheid — bij de herstemming de betrekkelijke meerderheid — der geldig uitgebrachte stemmen.

Mocht in de Algemene Vergadering, bij de vrije stemming, de volstrekte meerderheid zijn verkregen door meer personen, dan er plaatsen te vervullen zijn, zo zijn gekozen zij, die de meeste stemmen verkregen.

Bij onzekerheid, door gelijk aantal verkregen stemmen, is de oudste in jaren gekozen.

De leden der Unie, leden der Staten-Generaal, voorzover zij geen lid van het Hoofdbestuur zijn, en de Voorzitter van de Federatie van C.H. Jongerengroepen, alsmede de Hoofdredacteur of een lid der Hoofdredactie — door haar aan te wijzen — van het dagblad „De Nederlander”, een vertegenwoordigster der centrale van Christelijk Historische vrouwengroepen en de hoofdredacteur der weekbladen „De Chr. Hist. Nederlander” en „Koningin en Vaderland” worden mede tot zijn vergaderingen genodigd en hebben daar een raadgevende stem.

Andere personen, welke zich jegens de Unie buitengewoon verdienstelijk hebben gemaakt, kunnen door de Algemene Vergadering, op voorstel van het Hoofdbestuur tot adviserend lid van het Hoofdbestuur en (of) het Dageelijks Bestuur worden benoemd.

Art. 4. Personen, gevestigd in plaatsen, waar geen kiesvereniging bestaat, en die niet, volgens het bepaalde in Art. 3, sub IV, door een andere kiesvereniging als lid zijn aangenomen, worden door het Hoofdbestuur als buitengewoon lid der Unie ingeschreven. Zij betalen aan het Hoofdbestuur een jaarlijkse contributie van ten minste f 1.—. Zij hebben het recht de Algemene Vergadering der Unie bij te wonen en aan de beraadslaging deel te nemen.

Art. 5. In elke vergadering der Unie spreken en stemmen de leden naar eigen overtuiging.

Alle besluiten over zaken worden genomen met meerderheid van de uitgebrachte geldige stemmen.

Over personen wordt schriftelijk, over zaken wordt mondeling gestemd. Bij staking van stemmen over zaken wordt een voorstel geacht te zijn verworpen.

Bij verkiezing van personen worden gevolgd de regelen, voorgeschreven in artikel 3 X, met dien verstande, dat, behalve in de Algemene Vergadering en in de Kamerkringverenigingen, nodig zullen zijn twee vrije stemmingen voordat tot herstemming wordt overgegaan.

Periodiek aftredende leden van besturen of commissiën zijn terstond herkiesbaar, tenzij daaromtrent in het reglement ener Gemeentelijke of Plaatselijke Kiesvereniging anders mocht zijn bepaald. Zij blijven hunne functies waarnemen tot zij door nieuwbenoemden zijn vervangen.

De leden, die doorlopend met tijdrovende werkzaamheden zijn belast, kan uit de kas der Vereniging, welke hun deze werkzaamheden opdroeg, een geldelijke vergoeding worden toegelegd.

II. Taak en werkwijze van de onderscheidene Verenigingen en haar Besturen.

Art. 6. Elke Plaatselijke-, Gemeentelijke-, Statenkring- of Kamerkringvereniging kiest haar eigen bestuur en stelt haar eigen huishoudelijk reglement vast, met inachtneming dezer Statuten. Deze reglementen zijn onderworpen aan de goedkeuring van het Hoofdbestuur.

Voor de reglementen, in het eerste lid bedoeld, worden modellen door het Hoofdbestuur samengesteld.

In de Kamerkring- en Statenkringvereniging zijn stemgerechtigd haar gekozen bestuursleden en de volgens Art. 3, sub IX, aangewezen stemhebbende leden der Plaatselijke of Gemeentelijke Kiesverenigingen.

Art. 7. De contributiën der leden worden geïnd door het Bestuur der Plaatselijke of der Gemeentelijke Kiesvereniging. De financiële verhouding tussen de Plaatselijke- en de Gemeentelijke Kiesvereniging wordt vastgesteld in het reglement, bedoeld in Art. 3, sub III.

De Plaatselijke Kiesvereniging betaalt jaarlijks, in de loop van Maart, voor elk lid der Kiesvereniging 60 cents aan het Hoofdbestuur, 20 cents aan Kamerkringvereniging en 10 cents aan de Statenkringvereniging. Over deze bedragen wordt door de daartoe gerechtigde penningmeester beschikt. Voor vrouwen, die tevens lid zijn van de Centrale van C.H. Vrouwengroepen, is de helft van de in dit artikel genoemde bedragen verschuldigd.

Bij niet tijdige betaling van een of meer dezer bijdragen vervalt het recht van vertegenwoordiging, tenzij ten genoegen van het daarbij betrokken Bestuur, alsnog een billijke reden van verontschuldiging wordt aangevoerd.

Art. 8. De Plaatselijke Kiesverenigingen wijzen de stemhebbende leden en hun plaatsvervangers aan, bedoeld in Art. 3, sub IX, tenzij besloten mocht zijn deze aanwijzing te doen geschieden door de Gemeentelijke Kiesvereniging;

zij stellen voorloopige kandidaten voor de Provinciale Staten en voor de Tweede Kamer;

zij dragen zorg voor de verspreiding der propagandalectuur en trachten door huisbezoek het ledental der Kiesvereniging uit te breiden;

zij proclameren de kandidaten, overeenkomstig Afdeling III dezer statuten gesteld, en bevorderen zoveel mogelijk hun verkiezing.

Leden der Kiesvereniging, die geen kiezer zijn, nemen geen deel aan de stemming voor kandidaten van de openbare colleges.

Art. 9. De Besturen van de Plaatselijke Kiesverenigingen dragen zorg voor de inning der contributiën en voor haar verdeling overeenkomstig Art. 7;

zij houden twee registers bij: één van de namen en woonplaatsen van de leden der kiesvereniging; één van de namen en woonplaatsen der kiezers, die, hoewel geen lid der kiesvereniging, toch geacht worden de kandidaten der Unie te willen steunen;

zij verstrekken deze registers ter inzage aan de Besturen der Statenkringvereniging en de Kamerkringvereniging; zij doen in den loop van de maand Januari mededeling

aan deze beide besturen van hun eigen samenstelling en van het aantal leden der kiesvereniging;

zij geven bij vertrek van een der leden van de kiesvereniging naar elders, op daartoe door het Bureau der Unie verstrekte kaartformulieren, van diens verhuizing kennis aan het bestuur der in de nieuwe woonplaats gevestigde Kiesvereniging, of aan het Hoofdbestuur, indien in de nieuwe woonplaats geen kiesvereniging der Unie mocht bestaan. Het bestuur der Kiesvereniging of het Hoofdbestuur schrijft overeenkomstig deze kennisgeving, de verhuisde als lid in.

Art. 10. De Gemeentelijke Kiesverenigingen stellen zelfstandig de kandidaten voor het lidmaatschap van de Gemeenteraad.

Ingeval in een Gemeente afzonderlijke Plaatselijke Kiesverenigingen bestaan, vermeldt het reglement, bedoeld in Art. 3, sub III, op welke wijze daarmede bij de candidaatsstelling wordt rekening gehouden.

Het bepaalde in de beide laatste leden van Art. 8 geldt ook voor de Gemeentelijke Kiesvereniging.

Art. 11. De besturen van de Gemeentelijke Kiesverenigingen zorgen voor de indiening van de kandidatenlijsten bij de Gemeenteraadsverkiezingen;

zij doen jaarlijks, in de loop van de maand Januari, van hun samenstelling mededeling aan de besturen der Statenkringvereniging en der Kamerkringvereniging.

Art. 12. De Statenkringverenigingen bespreken de voorloopige candidaturen voor de Provinciale Staten;

zij proclameren de definitieve kandidaten, overeenkomstig Afdeling III dezer Statuten gesteld, en bevorderen zoveel mogelijk hun verkiezing.

Art. 13. De besturen van de Statenkringverenigingen doen van hun samenstelling mededeling aan het Bestuur der Kamerkringvereniging en aan het Hoofdbestuur;

zij doen al het mogelijke tot het vormen en versterken van kiesverenigingen binnen de Kring.

Bij de verkiezing voor de Provinciale Staten rust op hen de taak bij het hoofdstembureau in de hoofdplaats van de Statenkring de kandidatenlijsten in te leveren, getekend door 25 bevoegde kiezers — en, binnen zeven dagen na de openbaarmaking der kandidatenlijsten, schriftelijk mede te delen, aan het centraal stembureau in de hoofdplaats der Provincie, met welke andere lijsten de ingeleverde kandidatenlijst tot één groep wordt verbonden.

Art. 14. De Kamerkringverenigingen benoemen elk één lid van het Hoofdbestuur, overeenkomstig het bepaalde in Art. 3, sub X;

zij bespreken de voorlopige candidaturen voor de Tweede Kamer;

zij proclameren de definitieve kandidaten, volgens Afdeling III dezer Statuten gesteld, en bevorderen zoveel mogelijk hun verkiezing.

Art. 15. De Besturen van de Kamerkringverenigingen houden naamlijsten bij van de leden van het eigen college en van de besturen der plaatselijke-, gemeentelijke- en Statenkringverenigingen binnen hun kring;

zij doen van de samenstelling dezer besturen en van de aantallen leden van de kiesverenigingen binnen hun kring mededeling aan het Hoofdbestuur; zij bevorderen de vorming van de Plaatselijke-, Gemeentelijke- en Statenkringverenigingen binnen hun gebied en geven jaarlijks verslag van deze hun arbeid aan het Hoofdbestuur;

zij beslissen, behoudens beroep op het Hoofdbestuur, omtrent de toelating tot de Unie van personen en omtrent de afsnijding van leden, tegen welke door de desbetreffende Plaatselijke- of Gemeentelijke Kiesvereniging bezwaren zijn ingebracht.

Bij de verkiezing van de Tweede Kamer rust op hen de taak bij het hoofdstembureau in de hoofdplaats van de Kamerkring de kandidatenlijst in te leveren, getekend door minstens 25 bevoegde kiezers, hierbij opgevende, dat als gemachtigde en diens plaatsvervanger, tot het verbinden van de lijst met de andere lijsten der Unie tot één groep, de eerste en de tweede Secretaris (met name te noemen) der Unie zijn aangewezen.

III. De vaststelling van de Kandidatenlijsten.

Art. 16. In het jaar, voorafgaande aan het jaar der periodieke aftreding van de leden der Tweede Kamer, richt het Dagelijks Bestuur, vóór 1 November, tot alle Plaatselijke en Gemeentelijke Kiesverenigingen het verzoek uiterlijk 1 December aan het adres van de eerste Secretaris vertrouwelijk mededeling te doen van naam, woonplaats en beroep van ten hoogste 10 personen, die zij voor het lidmaatschap der Kamer in aanmerking wensen te brengen. Het Dagelijks Bestuur doet in deze brief mededeling van de bereidheid der aftredende Kamerleden om een nieuwe candidatuur al of niet te aanvaarden.

Het Dagelijks Bestuur plaatst deze namen in alfabetische volgorde op een lijst, welke lijst onverwijld vertrouwelijk wordt toegezonden aan de leden van het Hoofdbestuur en aan de in art. 17 bedoelde buitengewone leden.

Art. 17. De Kamerkringverenigingen wijzen vóór 1 December elk een persoon, benevens zijn plaatsvervanger aan, om zitting te nemen als buitengewoon lid van het Hoofdbestuur voor de werkzaamheden, in dit artikel en in artikel 22 bedoeld. Zij verstrekken de Secretaris van het Hoofdbestuur onverwijld opgave van naam en adres van het aangewezen lid.

2. Het Hoofdbestuur, aangevuld met de 18 buitengewone leden, vergadert in het begin der maand Januari, tot bespreking der personen, wier namen door de kiesverenigingen zijn opgegeven, of die door ten minste vijf leden van de vergaderingen tot aanvulling der lijst worden aanbevolen.

3. Als resultaat dier bespreking stelt de vergadering de groslijst vast, vermeldend de namen, in alfabetische volgorde.

4. De vergadering bepaalt:

- a. het aantal kandidatenlijsten, dat zal worden gevormd;
- b. indien besloten wordt niet in alle Kamerkringen een gelijkuidende lijst in te dienen, in welke Kamerkringen een afzonderlijke lijst en in welke Ka-

merkringen gelijkkluidende lijsten zullen worden ingediend, daarbij lettend op een uitgewerkt voorstel van het Dagelijks Bestuur;

- c. het aantal kandidaten, dat op iedere lijst zal worden geplaatst;
- d. het aantal en de samenstelling der groepen, waarin de stemming over de lijst zal plaats hebben; elke groep omvat één of meer Kamerkringen. Indien besloten wordt niet in alle Kamerkringen gelijkkluidende lijsten in te dienen, vormen de Kamerkringen, waarin een gelijkkluidende lijst zal worden ingediend, te zamen een groep;
- e. het advies omtrent de namen en de volgorde der kandidaten, of een deel hunner, welke, bij niet gelijkkluidende lijsten, naar de meening van het Versterkt Hoofdbestuur, op de onderscheidende kandidatenlijsten geplaatst behoren te worden.

Art. 18. De Secretaris der Unie zendt vóór 15 Januari aan alle Plaatselijke-, Gemeentelijke- en Kamerkringverenigingen een exemplaar der groslijst, vergezeld van zodanige toelichting, als door het Dagelijks Bestuur, op grond van de verworven gegevens en de gehouden bespreking, zal zijn vastgesteld.

Tevens worden de Besturen van Kamerkringen, die één Groep vormen, uitgenodigd onverwijld elk een bepaald getal leden af te vaardigen, naar een samenkomst, om het tijdelijk Groepsbestuur te constitueren en plaats en uur der groepsvergadering vast te stellen. De uitnodiging bevat de aanwijzing van het Kringbestuur, dat de samenkomst zal bijeenroepen.

In Kamerkringen, die zelfstandig een Groep vormen, bepaalt het Kamerkringbestuur plaats en uur der vergadering.

Art. 19. De Kiesverenigingen vergaderen vóór 15 Februari tot bespreking van de groslijst en tot het aanwijzen overeenkomstig het bepaalde in Art. 3, sub IX, van haar afgevaardigden naar de vergadering van Groep of Kamerkring, waar de stemming voor de kandidatenlijst zal plaats hebben.

Art. 20. De vergaderingen der Groeps- of Kamerkringverenigingen tot stemming over de kandidatenlijst, vinden zoveel mogelijk op éézelfde door het Hoofdbestuur te bepalen datum, in de tweede helft van Februari, plaats.

Het materiaal aan kandidatenlijsten, stembiljetten en stemlijsten is voor alle vergaderingen van gelijk model en wordt door het secretariaat der Unie tijdig en in voldoende getal aan de betrokken besturen toegezonden.

Art. 21. 1. In de vergadering der Groepsvereniging worden de kandidaten, elk afzonderlijk, besproken. Een candidaat, in de vergadering aanwezig, verlaat deze wanneer de bespreking zijner candidatuur aan de orde is.

2. Na afloop der bespreking wordt over de kandidaten gestemd door de stemgerechtigden.

3. Stemgerechtigd zijn ten hoogste tien Bestuursleden van elk der Kamerkringverenigingen tot de groep behorende, en de, volgens Art. 3 sub IX, aangewezen stemhebbende leden der Plaatselijke- of Gemeentelijke Kiesverenigingen.

4. Elk stembiljet moet, om geldig te zijn, niet minder namen van op de groslijst voorkomende personen bevatten, dan ingevolge Art. 17 is vastgesteld. Vóór de stemming vestigt de Voorzitter er de aandacht op, dat alle biljetten met een kleiner aantal namen ongeldig zijn.

5. Aan de candidaat, wiens naam op een stembriefje is gesteld op de 1e plaats, worden toegekend zoveel punten, als er namen op de kandidatenlijst zullen voorkomen, de tweede plaats geldt voor één punt minder en zo vervolgens. De namen, vermeld na die, waaraan één punt is toegekend, worden beschouwd als niet geschreven. Het bestuur telt de punten samen en zendt het proces-verbaal der stemmen onverwijld aan de Secretaris der Unie.

Art. 22. 1. Zodra de processen-verbaal van alle groepen zijn ingekomen, vergadert het Dagelijks Bestuur der Unie. Het stelt voor elke candidaat het aantal punten vast, dat deze voor zijn plaatsing op een bepaalde lijst heeft verkregen en rangschikt vervolgens op elke lijst de kandidaten naar het door hen voor die lijst verkregen puntental.

2. Op een kandidatenlijst worden geplaatst, tot een getal, als bedoeld in Art. 17, zij, die bij de stemming voor de lijst het hoogste aantal punten verkregen. Bij gelijk aantal punten beslist het lot. Als een der gestelde kandidaten mocht bedanken, wordt de kandidatenlijst voltallig gehouden door opschuiving der namen, die op zijn naam volgen.
3. Indien het Dagelijks Bestuur van oordeel is, dat het belang der Unie dringend vordert, een wijziging in een kandidatenlijst aan te brengen, wordt het Hoofdbestuur, aangevuld met de 18 buitengewone leden, onverwijld bijeengeroepen. Blijkt deze vergadering bij 2/3 der uitgebrachte stemmen, de mening van het Dagelijks Bestuur te delen, zo worden de kiesverenigingen in de betrokken Kamerkringen uitgenodigd, binnen een termijn van 14 dagen schriftelijk haar beslissing te geven. Verklaren meer dan 1/3 dezer Kiesverenigingen zich tegen het voorstel van het Hoofdbestuur, zo wordt dit beschouwd te zijn verworpen.
4. De kandidatenlijsten, met vermelding der eerstvolgende kandidaten, worden in de Christelijk-Historische pers openbaar gemaakt.
5. Indien door kiesverenigingen bezwaren mochten worden ingebracht tegen de gepubliceerde kandidatenlijsten, op grond van vermeende onregelmatigheid, zo is de beslissing, op grond van Art. 33, sub 7, aan de Algemene Vergadering.
6. Het Hoofdbestuur draagt zorg voor de verbinding der kandidatenlijsten.

Art. 23. Bij ontbinding van de Tweede Kamer vinden de bepalingen van de Artt. 16—22 overeenkomstige toepassing. De aan te wijzen dagen en termijnen worden dan door het Hoofdbestuur bepaald.

- Art. 24. 1. Voor het stellen van kandidaten voor de Provinciale Staten wordt gehandeld als volgt.
2. Het Hoofdbestuur bepaalt tijdig voor het gehele land de dagen en termijnen, overeenkomend met de dagen en termijnen genoemd in de Artt. 16, 17, 18, 19 en 20.
  3. Voor Provinciën, die tevens een Kamerkring vormen, richt het Hoofdbestuur tot het Kamerkringbestuur het ver-

zoek tijdig een samenkomst te beleggen met de Besturen der Statenkringverenigingen, ten einde in die samenkomst te bepalen hoeveel kandidatenlijsten zullen worden ingediend in de Provincie, en welke Statenkringen tot een groep zullen worden verenigd. Een groep kan één of meer Statenkringen of wel de gehele Provincie omvatten.

4. In de Provinciën Noord-Brabant, Gelderland, Zuid-Holland en Noord-Holland wijst het Hoofdbestuur een der Kamerkringbesturen aan, waarvan de oproeping zal uitgaan tot de andere Kamerkringbesturen en de Statenkringbesturen in de Provincie.

5. Het bepaalde in de Artt. 16-23 vindt overeenkomstige toepassing, tenzij de vergadering, in het volgend lid bedoeld, met minstens 3/4 der uitgebrachte stemmen mocht besluiten, dat een van artikel 21, lid 4 en 5, afwijkend stelsel van stemmen zal worden gevolgd.

6. De vergadering van de Kamerkringbesturen met de Statenkringbesturen vervult hierbij de taak van het uitgebreid Hoofdbestuur, genoemd in Art. 17.

7. De stemming tot vorming van de kandidatenlijst of de kandidatenlijsten, heeft plaats in de vergadering van de Statenkringvereniging of van de groep van Statenkringverenigingen, die daartoe volgens het derde lid van dit artikel zijn aangewezen. Bij deze stemming hebben stemrecht ten hoogste tien Bestuursleden van elk der Statenkringverenigingen en de, volgens Art. 3, sub IX, aangewezen stemhebbende leden van de Plaatselijke of Gemeentelijke Kiesverenigingen.

IV. Het Hoofdbestuur.

Het Hoofdbestuur heeft de algemene leiding der Unie; het bevordert de oprichting van Plaatselijke-, Gemeentelijke-, Statenkring- en Kamerkringverenigingen; het is belast met de voorbereiding en de uitvoering van de besluiten van de Algemene Vergadering; het voert, zo nodig, onderhandelingen met derden; het houdt een register bij van de buitengewone leden, van de aantallen leden der plaatselijke verenigingen en van de samenstelling van het eigen college en van de be-

sturen der Kamerkring-, Statenkring-, Gemeentelijke en Plaatselijke verenigingen;

het beslist in hoger beroep, omtrent de toelating tot de Unie van personen en omtrent de afsnijding van leden tegen welke door de desbetreffende Plaatselijke of Gemeentelijke Kiesvereniging bezwaren zijn ingebracht;

het zorgt voor de samenstelling en de verspreiding van propagandalectuur en van een jaarbericht, vermeldende o.a. de samenstelling en de adressen van de colleges en besturen in het 5e lid van dit Art. genoemd;

het publiceert in de Christelijk-Historische pers, een beknopt verslag van elke Hoofdbestuursvergadering;

het bevordert, in overleg met de Besturen der Kamerkringverenigingen, het beleggen van streekvergaderingen in de verschillende provinciën, waar Hoofdbestuursleden en Unieleden elkaar regelmatig ontmoeten, ter bespreking van dringende politieke vraagstukken;

het is bevoegd uit of buiten zijn kring bijzondere commissiën of personen uit te nodigen voor een bepaalde taak.

Art. 26. Het Hoofdbestuur, samengesteld en verkozen volgens het bepaalde in Art. 3, sub X, kiest uit zijn midden de Voorzitter, de eerste Secretaris, benevens nog zeven leden, welke negen leden te samen het Dagelijks Bestuur der Unie vormen. Bij deze verkiezing wordt rekening gehouden met de eis, dat ten hoogste drie leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal in het Dagelijks Bestuur zitting hebben. Het Dagelijks Bestuur kiest uit zijn midden de Vice-Voorzitter, de Penningmeester, de tweede Secretaris en de tweede Penningmeester. Het Dagelijks Bestuur is belast met de voorbereiding en de uitvoering der besluiten van het Hoofdbestuur.

Elk jaar, op de 1e April, treden, volgens rooster, 9 leden van het Hoofdbestuur af, van welke 3 gekozen door de Algemene Vergadering en 6 gekozen door de Kamerkringverenigingen. Tegelijk met het Lid van het Hoofdbestuur treedt ook zijn plaatsvervanger af. Leden van het Dagelijks Bestuur, aftredend als lid van het Hoofdbestuur, treden mede af als Voorzitter, eerste Secretaris, of lid van het Dagelijks Bestuur. De afgetreden en in elk

der genoemde functies, zijn herkiesbaar, tenzij zij reeds zes jaar onafgebroken zitting hebben. Dan kunnen zij eerst een volgend jaar door de Algemene Vergadering of Kamerkringverenigingen worden gekozen. Deze beperking geldt niet voor de Voorzitter, de eerste Secretaris, de tweede Secretaris en de eerste Penningmeester.

De leden ontvangen uit de kas der Unie vergoeding van de werkelijk door hen gemaakte kosten voor het bijwonen der vergaderingen van het Hoofdbestuur of voor het vervullen van bijzondere zendingen, hun opgedragen door het Hoofdbestuur of door de Voorzitter der Unie.

Art. 27. De Voorzitter of de Vice-Voorzitter heeft de leiding van de vergaderingen van het Hoofdbestuur en van de Algemene Vergaderingen.

Art. 28. De eerste Secretaris bewaart het archief der Unie; hij houdt het notulenboek van Hoofdbestuur en Algemene Vergadering; hij is belast met de leiding van het partijbureau; hij voert in overleg met de Voorzitter de correspondentie; hij houdt aantekening van de inkomende en uitgaande brieven en houdt van deze laatste eensluidend of verkort afschrift; hij draagt zorg, bij verkiezingen voor de Tweede Kamer, voor het doen der mededeling, bedoeld in het laatste lid van Art. 22.

De tweede Secretaris staat hem desverlangd in zijn werkzaamheden bij, vervangt hem bij ontstentenis en is meer in het bijzonder belast met het organisatorisch werk.

Art. 29. De eerste Penningmeester ontvangt van de Plaatselijke Kiesverenigingen geregeld het deel harer contributiën, genoemd in het tweede lid van Art. 7; hij ontvangt verder alle aan de Unie toekomende gelden en doet daarvan de vereiste betalingen; hij beheert een afzonderlijk in te richten fonds voor de kosten der verkiezingen voor de Tweede Kamer, hij doet jaarlijks vóór 1 April aan het Hoofdbestuur rekening en verantwoording van zijn beheer over het afgelopen jaar.

De tweede Penningmeester staat hem desverlangd in zijn werkzaamheden bij en vervangt hem bij ontstentenis.

Art. 30. Te 's-Gravenhage is gevestigd het Inlichtingen- en Propagandabureau der Unie; het staat onder leiding van het Hoofdbestuur. Het is belast met het verzamelen en verstrekken van gegevens, welke van belang zijn voor de Christelijk Historische Staatkunde.

Het neemt de zorg op zich voor de samenstelling en verspreiding van lectuur, de Christelijk Historische Staatkunde betreffende.

Art. 31. Personen, bedoeld in Art. 3, sub IV, kunnen door het Kamerkringbestuur belast worden met een Correspondentschap der Unie. Het Kamerkringbestuur doet hiervan mededeling aan het Hoofdbestuur. Correspondenten dragen zorg voor de propaganda der Unie in hun stad, dorp of buurtschap.

V. De Algemene Vergadering.

Art. 32. Alle leden der Unie hebben toegang tot de Algemene Vergadering en kunnen aan de beraadslagingen deelnemen. Stemrecht hebben alleen de leden van het Hoofdbestuur, de volgens Art. 3, sub IX, stemhebbende leden der Gemeentelijke of Plaatselijke Kiesverenigingen en de leden der Staten-Generaal, voor zover zij niet reeds uit anderen hoofde stemgerechtigd zijn.

Het Dagelijks Bestuur der Unie vormt het bureau van de Algemene Vergadering. Ter vergadering kunnen geen punten worden behandeld, die niet op de agenda zijn vermeld, tenzij er spoedeisende zaken zijn en twee derde der aanwezige stemhebbende leden de onmiddellijke behandeling daarvan goedkeurt.

Aan alle Kiesverenigingen en in een daartoe door het Hoofdbestuur aan te wijzen Dagblad wordt tijdig mededeling gedaan van de datum der Algemene Vergadering en van de datum waarop uiterlijk voorstellen kunnen worden ingediend, ter vermelding op de agenda.

Elk voorstel, dat op de Algemene Vergadering ter tafel wordt gebracht, is eventueel voorzien van een korte toelichting en van een prae-advies van het Hoofdbestuur.

Art. 33. Elk jaar, in de loop der eerste zes maanden, heeft een Algemene Vergadering der Unie plaats.

Art. 34. Het Hoofdbestuur roept een buitengewone Algemene Vergadering samen wanneer het dit nodig acht, of wanneer daartoe schriftelijk het verzoek wordt gedaan door 4 Gemeentelijke verenigingen, 3 Statenkringverenigingen, of 2 Kamerkringverenigingen. In zodanig schrijven moeten zijn vermeld de punten, wier bespreking — of de voorstellen, wier behandeling — op die vergadering wordt verlangd.

Art. 35. Aan de Algemene Vergadering is opgedragen:

1. de bespreking van de politieke toestand en het bepalen van de politieke gedragslijn der Unie;

2. de beslissing, in gevallen, dat leden of organisaties der Unie bezwaren inbrengen tegen besluiten of handelingen van het Hoofdbestuur;

3. de vaststelling of wijziging van het Program van Beginselen en de Statuten der Unie en van uitspraken, verklaringen of bepalingen van politiek, sociaal of organiserend karakter, waartoe de Unie, op grond van haar Program of van hare Statuten mocht besluiten;

4. de verkiezing van 9 leden van het Hoofdbestuur bedoeld in Art. 3, sub X;

5. de beslissing, op voorstel van het Hoofdbestuur, omtrent de afsnijding van een kiesvereniging, die handelingen pleegde, in strijd met de beginselen, de belangen of de besluiten der Unie;

6. de beslissing omtrent de wedertoelating van een kiesvereniging, als in de vorige zinsnede bedoeld;

7. de eindbeslissing omtrent de kandidatenlijst der Unie voor de verkiezing van leden der Tweede Kamer, voor zover deze beslissing op grond dezer Statuten wordt gevorderd.

Art. 36. De kosten der Algemene Vergadering worden gedragen door de Kas der Unie.

Aan elke Kiesvereniging worden desverlangd uit de Kas der Unie vergoed de reiskosten, derde klasse per spoor en tweede klasse per tramweg of stoomboot, voor één afgevaardigde, van zijne woonplaats naar de plaats der vergadering.

De verblijfkosten zijn voor rekening der zendende vereniging.

VI. Slotbepalingen.

Art. 37. Indien de Unie, in haar Algemene Vergadering, mocht besluiten op grond van haar program van beginselen, tot het vaststellen van verklaringen van politiek of sociaal karakter, als bedoeld in Art. 33, sub 3, zo vertrouwt zij van de leden der Unie, die geroepen worden in de verschillende openbare colleges mede te werken aan het tot stand komen van wettelijke maatregelen, dat zij zich daarbij naar bedoelde uitspraken of verklaringen zullen richten, tenzij afwijking daarvan hun op deugdelijk aan te wijzen gronden noodzakelijk voorkomt.

Art. 38. Indien in bepaalde gemeenten de plaatselijke toestanden daartoe dringen, kan het Hoofdbestuur regelingen, afwijkend van het bepaalde in Art. 3 en Art. 7 dezer Statuten, goedkeuren.

In Gemeenten, Statenkringen of Kamerkringen, waar niettegenstaande aangewende ernstige pogingen, de in deze Statuten voorgeschreven organisatie nog niet geheel tot stand kon komen, of wel, in naam bestaande, werkeloos blijft, worden door het Hoofdbestuur de nodige maatregelen genomen tot tijdelijke voorziening.

Zodanige voorziening kan daárin bestaan, dat aan een ander bestaand bestuurs-college of aan een bijzondere commissie wordt opgedragen tijdelijk de functie der ontbrekende of werkeloosblijvende organisatie te vervullen.

De voorzieningen krachtens dit artikel getroffen, blijven in stand en de krachtens haar verrichte handelingen blijven rechtsgeldig, tot dat de pogingen tot vorming of herstel der organisatie, volgens deze Statuten zijn geslaagd.